‘Richting aan Re-integratie’

Convenant Re-integratie van (ex-) gedetineerden

Aanleiding

De terugkeer van burgers uit penitentiaire inrichtingen naar de samenleving in goede banen leiden, dát is het doel waarvoor gemeenten en rijksoverheid zich samen inzetten. Zo kan de kans op recidive worden verkleind en overlast worden voorkomen. Over de manier waarop gemeenten en het Gevangeniswezen van de Dienst Justitiële Inrichtingen (DJI) die terugkeer vormgeven, zijn afspraken gemaakt in het 'Samenwerkingsmodel Nazorg (ex-) gedetineerden', dat op 8 juli 2009 is getekend door de staatssecretaris van Justitie en de bestuursvoorzitter van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG). In 2011 is dit model herzien.

In de loop van de jaren zijn de ambities uit het Samenwerkingsmodel Nazorg steeds meer toegespitst op de praktijk. Door te spreken met betrokkenen, expertbijeenkomsten te organiseren en te evalueren hoe de samenwerking tussen gemeenten en penitentiaire inrichtingen (nog) beter kan, zijn belangrijke stappen gezet op het gebied van de re-integratie van (ex-) gedetineerden. Het is nu het juiste moment om het Samenwerkingsmodel Nazorg te herzien, zodat het aansluit op de actuele praktijk van re-integratie in de brede zin van het woord en richting biedt voor de uitvoering van afspraken in de regionale en lokale praktijk. Bij het nieuwe Samenwerkingsmodel Nazorg past dan ook een nieuwe naam: Convenant Re-integratie van (ex-) gedetineerden, hierna, "Convenant". De doelgroep betreft volwassen (ex-) gedetineerden (18 jaar en ouder), in de zin van de Penitenitaire Beginselenwet, met een geldige verblijfsstatus die na verblijf in een penitentiaire inrichting in Nederland terugkeren naar een Nederlandse gemeente.

Voor alle (ex-) gedetineerden terugkerend naar de Nederlandse samenleving, is het van belang dat zij werken aan de basisvoorwaarden voor een goede re-integratie. De basisvoorwaarden voor re-integratie zijn: identiteitsbewijs, onderdak, werk & inkomen -inclusief scholing en dagbesteding-, schulden en zorg. De ervaring leert dat investeren in deze basisvoorwaarden de kans op criminaliteit vermindert, overlast in gemeenten voorkomt en daarmee een bijdrage aan recidivereductie levert.

Overwegende dat:

1. Een goede re-integratie van (ex-) gedetineerden een voorwaarde is om de recidive terug te dringen. Ongeveer 30.000 maal per jaar keren burgers na verblijf in detentie terug naar de maatschappij. Velen van hen hebben één of meer problemen die een risico vormen voor recidive.
2. De (ex-) gedetineerde primair verantwoordelijk is voor zijn re-integratie. Het Gevangeniswezen is verantwoordelijk voor de ondersteuning van de gedetineerde bij zijn re-integratie. De gemeenten zijn dat *na* detentie.

Komen partijen het volgende overeen:

- De re-integratie richt zich op de volgende basisvoorwaarden:
  1. Identiteitsbewijs
     Het Gevangeniswezen en gemeenten faciliteren (ex-) gedetineerden om een geldig identiteitsbewijs aan te vragen en te verkrijgen.
  2. Onderdak
     Het Gevangeniswezen en gemeenten faciliteren (ex-) gedetineerden om tijdens detentie een eerste vorm van onderdak en/of stabiele woonsituatie te vinden na ontslag.
  3. Werk & Inkomen
     Het Gevangeniswezen en gemeenten faciliteren (ex-) gedetineerden om na afloop van detentie een vorm van (betaalde) arbeid, scholing en/of dagbesteding te vinden. De voorbereiding vindt zoveel mogelijk plaats tijdens detentie.
  4. Schulden
     Het Gevangeniswezen en gemeenten faciliteren (ex-) gedetineerden om tijdens en na detentie aan hun schuldproblematiek te werken.
  5. Zorg
     Het Gevangeniswezen en gemeenten streven naar een continuïteit van zorg voor, tijdens en na detentie.
- Het Gevangeniswezen en gemeenten werken samen met andere ketenpartners en maatschappelijke organisaties.
- Het Gevangeniswezen biedt haar samenwerkingspartners de gelegenheid de dienstverlening al tijdens detentie op te starten of te continueren.

- Gemeenten spannen zich in de reguliere dienstverlening tijdens detentie aan te bieden aan gedetineerden.
- Het Gevangeniswezen en gemeenten stellen de gedetineerde in staat om aan zijn re-integratie te werken door deel te nemen aan re-integratieactiviteiten tijdens detentie.
- Het Gevangeniswezen biedt de gedetineerde toegang tot de faciliteiten en dienstverlening van (maatschappelijke) organisaties.
- Het Gevangeniswezen en gemeenten wisselen informatie uit over de basisvoorwaarden van re-integratie van de (ex-) gedetineerde. Bij de informatie-uitwisseling gelden de eisen van proportionaliteit en subsidiariteit.

Met dit Convenant stellen wij de bestuurlijke ambities vast. Het Gevangeniswezen en gemeenten geven regionaal en lokaal invulling aan de uitvoering van het Convenant. Bij de lokale invulling spannen het Gevangeniswezen en gemeenten zich ervoor in dat andere betrokken organisaties zoals de reclassering, woningcorporaties, zorginstellingen en maatschappelijke- en vrijwilligersorganisaties worden betrokken. Met de handreiking "Richting aan Re-integratie in de praktijk" bieden wij u richtlijnen voor deze lokale invulling. Deze digitale handreiking wordt regelmatig aangevuld op basis van nieuwe inzichten, nieuwe verantwoordelijkheden, nieuwe wet- en regelgeving en (lokaal) ontwikkelde 'good practices'.

Wij zijn ervan overtuigd dat deze afspraken, samen met de handreiking, richting geven voor uitvoering van afspraken in de regionale en lokale praktijk.

Mw. A. Jorritsma-Lebbink	Mr. F. Teeven
Voorzitter	Staatssecretaris
Vereniging van Nederlandse Gemeenten	Ministerie van Veiligheid & Justitie